

Jonge volken en uw bedrijfsmethode

Vorige keer schreef ik u over de voor- en nadelen van selecteren en het opkweken van jonge volkjes met een goede koningin. In dit artikel kunt u de praktische uitwerking daarvan lezen.

Verder kweken van het beste volk

Het volk dat als het beste beoordeeld wordt, gaat de koninginnen leveren voor de jonge volken. En daarmee beginnen de problemen. Hoe kom je aan die koninginnen?

Daarvoor zijn er allerlei koninginnenteeltmethoden.

- 134 Vaak te omslachtig als je maar drie of vier moeren nodig hebt, hoewel ze heel interessant zijn om te doen. Voor de imker die maar enkele moeren nodig heeft is de volgende werkwijze heel geschikt. Wacht af tot het keuzevolk belegde moerdoppen krijgt. Haal de oude koningin eruit om te beletten dat er een zwerm vertrekt maar zonder de zwermcellen te verwijderen. Let daarbij op hun aantal. Probeer de leeftijd van de zwermcellen te schatten om te weten te komen hoelang het nog duurt voordat er een tuter uitloopt. Voor die tijd moeten we aan het werk. Als er nog geen gesloten doppen zijn, hebben we nog minstens een week de tijd. We krijgen zo de beschikking over een goede kwaliteit zwermcelmoeren. In principe zijn de doppen te gebruiken zodra ze belegd zijn, maar dan moeten we de jonge volkjes zo samenstellen dat ze geschikt zijn de doppen optimaal te verzorgen. Beter is het daarom het zwermrijpe volk zelf zijn doppen te laten verzorgen, totdat ze gesloten zijn. De doppen zijn verschillend van leeftijd en kunnen daardoor poppen bevatten die in een heel kwetsbare fase van ontwikkeling zijn. Ze moeten heel voorzichtig behandeld worden. We gebruiken de doppen om ze aan een jong volk te geven.

Vorming van nieuwe volkjes

De tijd om een klein volkje op te kweken tot een groot volk is kort. Het moet in 2½ maand klaar zijn, juni, juli en augustus. Daarom is een tijdige start met veel bijen belangrijk. Zoals eind mei vastgesteld kan worden welk volk het beste is, is ook te zeggen van welk volk weinig te verwachten valt. Een probleem is de gezondheidstoestand van zo'n volk. Ziekte, met name nosema, zou de oorzaak van de slechte ontwikkeling kunnen zijn. Aanwijzingen hiervoor zijn uitwerpselen bij het vlieggat en een broednest dat

maar niet groter wil worden. Als het achterblijvende volk gezond is, is het prima geschikt om opgedeeld te worden over vier of vijf 6-ramers. Hier kan een raam met een zwermcel uit het keuzevolk bij gedaan worden. De jonge moeder die uitloopt in dit volkje wordt onmiddellijk als eigen moeder aanvaard. Ze krijgt vanaf het moment van uitlopen de behandeling die een koningin nodig heeft om zich goed te kunnen ontwikkelen. Het keuzevolk kan ramen met broed uit het op te delen volk terugkrijgen en wordt zo niet al te zeer verzwakt. Wie geen ramen broed met zwermcellen wil overhangen, kan deze cellen uitsnijden en met wat geknutsel aan het jonge volkje geven. Als we deze nieuwe volkjes broed meegeven dan mogen hierin geen eitjes en jonge larven aanwezig zijn. Het nieuwe volkje zou daarop redcellen aan kunnen zetten. De toekomst van onze dop wordt dan onzeker.

Werkwijze voor het vullen van de kastjes

Zoek de moeder in het te verdelen volk en verwijder deze. Verdeel de twintig ramen van het volk over vijf kastjes waarbij erop gelet wordt voer en broed gelijkmatig te verdelen. Kastjes sluiten en naar een nieuwe standplaats brengen. Wie problemen heeft met het zoeken van de moeder kan de ramen ook over de 6-ramers verdelen zonder hare majesteit op te zoeken. Vier dagen later de kastjes controleren. Uit het kastje waarin eitjes te vinden zijn kan dan alsnog de moeder gezocht worden. De andere volkjes gaan redcellen optrekken die na 9 dagen worden gebroken. Als dat gebeurd is kan het raam met de dop uit het keuzevolk worden ingehangen. Als er nog geen doppen beschikbaar zijn, is het geen probleem dat het volkje enige tijd hopeloos moederloos blijft. Een andere werkwijze is om de kastjes geen ramen broed te geven, maar alleen bijen. Het volk is voldoende op sterkte als er zo'n 8.000 bijen in zitten. Dat komt overeen met het afslaan van vier goed bezette ramen. De uitverkoren dop kan er meteen bij gedaan worden. De start van het nieuwe volk is dan wat trager omdat ze in de beginfase de jonge bijen uit het uitlopende broed missen. Een probleem bij deze werkwijze kan zijn dat het op te delen volk eerder zwermplannen heeft dan het keuzevolk. Doppen breken geeft korte tijd uitstel van executie. Het maken van een tussenaflegger zoals beschreven in het vorige maandblad, is dan een

goede oplossing. Het volk blijft intact en er wordt niet gezwerm.

Het opkweken van de jonge volken

De nieuwe volkjes worden buiten het normale vlieggebied opgesteld om terugvliegen van bijen naar de oude standplaats te voorkomen. De 6-ramers hoeven niet meteen met zes ramen gevuld te worden. Ze krijgen zoveel ramen als de bijen kunnen bezetten. Na de bruidsvlucht gaat de moeder snel aan de leg. Omdat ze flink wat bijen heeft, zal er weldra een mooi broednest aanwezig zijn. Het is voor een goede ontwikkeling van de moeder van belang dat ze vanaf het allereerste begin flink kan leggen. Bij onvoldoende dracht moet er gevoerd worden. Zodra er gesloten broed is, kan een korte inspectie ons al iets zeggen over de kwaliteit van de moeder. Het broednest dient mooi aangesloten te zijn. Voordat de jonge bijen van de nieuwe moeder uitlopen wordt het volkje in een normale broedbak geplaatst. De volkjes krijgen naast het broednest een mooi raam dat minstens één keer bebroed geweest is. Ramen die nat zijn van honing(water) worden gemakkelijker in gebruik genomen. Daarnaast eventueel sluitblokken hangen. De broedbak wordt niet meteen voorzien van tien ramen. Dan missen ze de prikkel tot uitbreiding die ze telkens krijgen bij het geven van nieuwe ramen. Zodra het broed goed uitloopt krijgt het volkje nieuwe ramen. Nu niet naast, maar in het broednest. De imker moet de ontwikkeling van het volkje aanvoelen om te bepalen hoeveel ramen telkens bijgegeven kunnen worden. Het is de hoogste tijd om ramen bij te geven als er kleine beginnetjes van raat aan de dekplank verschijnen. Zodra de bak goed vol is wordt er een bak bovenop gegeven. Niet wachten totdat alle straten propvol bijen zitten. Dat remt de ontwikkeling. Deze nieuwe bak krijgt in het midden vier à vijf uitgebouwde ramen en de rest leeg. De drie middelste ramen moeten al een keer bebroed geweest zijn. Als deze vijf ramen in gebruik genomen zijn weer verder aanvullen met nieuw uitgebouwde raten. Deze werkwijze voor het opkweken komt uit de bedrijfsmethode van Karl Pfefferle.

Varroabestrijding

Deze jonge volkjes kunnen we maken met of zonder broed. Als we ze broed meegeven kan de varroabestrijding pas beginnen als al het broed is uitgelopen. Anders kan er meteen een strip Apistan ingehangen worden. Nu geen zes weken zoals bij een groot volk met broed, maar enkele dagen. Dat zal beslist minder gevaarlijke stoffen in de raat achterlaten dan twee

strips die zes weken in een groot volk moeten hangen. Een wijze van varroabestrijding die de voorkeur heeft, is de darrenraatmethode. Zodra het broed is uitgelopen kan men een raat geven met darrenbroed dat weldra gesloten wordt. Alle mijten worden hiermee feilloos weggevangen. Voor een volk van 3 kg (= 30.000 bijen) is één raam darrenbroed genoeg. Voor zo'n klein volkje hoeft het hele raam dus niet vol darrenbroed te zitten. De bijen moeten de verzorging ook aan kunnen. Zodra het darrenbroed gesloten is, kan het raam eruit gehaald en opgeruimd worden. Verdere varroabestrijding in het najaar is als regel niet meer nodig. Het vraagt enige planning om op tijd de ramen darrenbroed beschikbaar te hebben. Om op tijd een raam met darrenbroed klaar te hebben, kan men 9 dagen daarvoor een leeg raampje in een volk hangen. Als er dracht is wordt het met grof werk uitgebouwd en belegd. Een klein reepje kunstraat in het lege raam voorkomt dat de bijen de darrenraat niet in het midden van het raam uitbouwen.

Literatuur

Bijen 3(6): 163 (1994)

Pfefferle, K., Imkern mit dem Magazin und mit der Varroatose, 8., überarbeitete Auflage, 1990.

bijen

KORTE BERICHTEN

Moeren van Schiermonnikoog

Eind deze maand beginnen we met de teelt van Schiermoeren. Zaterdag 12 juli zullen vervolgens de bestelde koninginnen, na schriftelijk bericht, worden afgeleverd op diverse NA-stations in Nederland. Voor de bepaling van het aantal te telen moeren en de daarmee samenhangende werkzaamheden vragen wij belangstellenden ons zo spoedig mogelijk maar uiterlijk 15 mei hun bestellingen op te geven. De moeren kosten f35,- per stuk. Zoals bekend is de Schiermoer geselecteerd op zachtaardigheid. De op het eiland bevruchte moeder is bedoeld om van na te telen. De zachtaardigheid blijft in de F1 behouden en door het heterosis-effect ontstaan in de regel prachtvolk. Het afgelopen jaar werden ca. 250 koninginnen besteld en afgeleverd. Met dit aantal is de capaciteit van het teeltstation zowat bereikt. Mochten we moeren tekort komen dan geldt: Die het eerst komt, het eerst maalt! **Bestelling en inlichtingen** Jan Charpentier, Laar 45, 5258 TJ Berlicum, 073-5037030, postgiro 28.59.193 ten name van 'Stichtingstation voor Carnicateelt' te Harlingen.